

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

VSM

1883–2013

v poslední
třetině jubilejního
roku
2013

Vážení a milí přátelé olomoucké vlastivědy,

po horkých prázdninových dnech jsme tu opět s informací o programu Vlastivědné společnosti muzejní v podzimních měsících roku 2013. Náš program začíná opět již v září vlastivědnými exkursemi, zájezdy a vycházkami po stopách prehistorie, za vojenskými památkami i podzimní přírodou. Od října potom nabídneme tradiční přednášky z kulturní historie, které doplní jistě zajímavé aktuální informace o nových archeologických výzkumech v Olomouci. Protože naše Vlastivědná společnost letos oslaví 130 let od vzniku Vlasteneckého spolku muzejního, bude k tomuto výročí otevřena v muzeu malá výstava, která představí naši činnost široké veřejnosti. V listopadu potom chceme toto výročí připomenout jednodenní konferencí. Naše odborné sekce žijí také čilým klubovým životem, do něhož můžete nahlédnout po dohodě s předsedy sekcí.

Po rekonstrukci a otevření stálých expozic nám Vlastivědné muzeum opět nabízí prostory Horní klubovny, pod názvem Radeckého sál, kde se můžeme scházet každou středu. Rozhodli jsme se doplnit naše technické vybavení o vlastní dataprojektor a ozvučení.

Aktuální informace o případných změnách našeho programu budou nadále uváděny v měsíčníku KDY-KDE-CO a také na naší vývěsce na budově muzea. Připravujeme se také nově informovat veřejnost o naší činnosti na internetových stránkách.

Věřím, že si naši členové i široká olomoucká veřejnost vyberou z podzimní nabídky našich akcí, které jsou uvedeny v tomto listu. Těším se na setkání a přeji hodně zajímavých zážitků v závěru tohoto roku.

Bc. Ján Kadlec, předseda VSMO

Mezi památné domy, kterých si občas všímáme při našich vlastivědných vycházkách po Olomouci, patří také někdejší palác pánů ze Žerotína v Purkrabské ulici č. 2 a 4. Objekt kdysi býval také sídlem městského purkrabství i jinak užitečný pro potřeby města. Byl do dnešní podoby přestavěn roku 1853 k užitku německé reálky, pak v jeho části byla po 34 let nucena sídlit jediná česká obecná škola. Tento dům se však jeden čas stal také dekorací na jevišti stotřicetiletých dějin VSMO. V roce 1936 totiž město Olomouc uvolnilo 16 místností celého prvního poschodí Vlasteneckému spolku muzejnímu pro sbírky jeho muzea. Byla to v pořadí již čtvrtá destinace nejstaršího českého muzea na Moravě, kde však byl po pouhých šestnácti letech zasloužilý spolek nucen ukončit svou činnost a 11. října 1952 předat svůj majetek i kompetence již profesionálnímu muzeu ve státní správě. Pak už jsme chodili do muzea ve velkolepě přebudovaném klášteře klarisek a pozdějších kasárnách na náměstí Republiky, tedy tam, co dnes. Shodou příznivých okolností nadějněho roku 1968 však zde byl spolek po dalších 16 letech obnoven pod názvem Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci a začal psát novou, současnou kapitolu své historie. V Purkrabské ulici zůstaly jen vzpomínky nejstarších pamětníků.

ZAČÍNÁME VENKU

Jak už jsme si po letech zvykli, začne i druhá část letošní sezóny nabídkou pořadů zpravidla mimo prostory muzea. Setkání v některé z jeho společenských místností využijeme až v pozdějších měsících, které už vycházkám po venku příliš nepřejí.

Na **čtvrtek 12. září** připravila sekce literárně historická exkursi **do arcibiskupské rezidence** s poučením na téma **Krása důstojnosti** – erby olomouckých biskupů a arcibiskupů v architektuře a užitém umění a **Důstojnost krásy** – liturgické textilie 17. až 20. století ve fondu olomoucké katedrály. Komentuje Mgr. Jana Oppeltová, Ph. D., z katedry historie Filozofické fakulty UP. **Sraz v 16.25** ve vrátnici arcibiskupské rezidence.

V **sobotu 14. září v 10 hodin dopoledne** si společně se sekci Historická Olomouc a s odborným doprovodem prohlédneme nově vybudované prostory **Slovanského gymnázia** v přístavbě historické budovy někdejší reálky na tř. Jiřího z Poděbrad. Sraz v uvedeném čase před školou.

V **úterý 24. září v 17 hodin** přispěje sekce hudební k našemu poznávání **barokní Olomouce** při exkursi do **chrámu P. Marie Sněžné**, včetně prohlídky vzácných barokních varhan. Provází Ing. Ladislav Kunc.

V **sobotu 28. září** se můžeme se sekci archeologickou vydat na opakovaný výlet do nově objevených pravěkých lokalit **v okolí Úsova, Moravičan a Stavenic**. Vede Mgr. Marek Kalábek, Archeologické centrum Olomouc.

Podle již zavedeného zvyku odjezd vlastními auty (s volnými místy pro příchozí – nutno však včas volat

603 591 821 nebo e-mail pavlina.kalabkova@upol.cz). Sraz v **9 hodin** na bývalém autobusovém nádraží u tržnice.

Tutéž **sobotu 28. září** nás sekce přírodovědná (spolu s CKA Sluňákov) zve na tradiční svatováclavskou **houbařskou vycházku**. Vede ing. Jiří Lazebníček.

Odjezd vlakem do Moravičan z Olomouce hl. n. v **7.34**, návrat podle počasí, nasbíraného množství hub a dohody na místě.

Do programu našich aktivit v měsíci **září** se vejdou ještě **dva vlastivědné zájezdy**, oba již dříve avizované a dnes zcela obsazené, takže jen pro evidenci:

V **sobotu 7. září** pojedeme opět (stejně jako 11. května) do Polska na pevnost Stříbrná Hora, do poutního místa Bardo aj.,

v **sobotu 21. září** k Bílým Karpatům (po trase Uherské Hradiště – Bojkovice – Nový Světlov – Mikulčin vrch – Kněždub atd.)

V **úterý 1. října v 16 hodin** v kapli Božího těla (v konviku v Univerzitní ulici) uskuteční sekce hudební ve spolupráci s Katedrou muzikologie UP přednášku na téma **Německá opera v Olomouci**. Připravil a přednese PhDr. Jiří Kopecký, Ph. D.

Na **sobotu 5. října od 14 hodin** připravila sekce Historická Olomouc vlastivědnou vycházku za poznáním **vojenských hrobů** z obou světových válek **na Ústředním hřbitově v Olomouci-Neředíně**. Vede PhDr. Milan Tichák. Sraz u brány před krematoriem (na konečné stanici tramvají č. 2 a 7).

Další **sobotu 12. října** ve stejném čase (14 hodin) nabídne sekce Historická Olomouc další pohled do minulosti olomoucké pevnosti, tentokrát v **ředpolí dávné Hradské brány**. Provází Bc. Ján Kadlec, sraz u hotelu Palác.

*Nové setkání s vlastivědou ve volném prostoru pod širým nebem bude pak zase až **na Nový rok 2014**. Ke kratší vycházce se sejdem 1. ledna 2014 tentokrát u tržnice v Kateřinské ulici, tradičně ve **14.30**.*

Stejně jako letos 1. ledna 2013 na Horním náměstí (na snímku), bude průvodcem PhDr. Milan Tichák.

V PROSTORÁCH MUZEA

Už bez výjimky proběhnou následující akce v někdejší horní klubovně (sál Radeckého), případně ve velkém sále Václava III. (dříve Václavkově). S třemi výjimkami vždy ve středu od 17 hodin.

Ve středu 2. října – přednáška **Olomoucké kulturní domy – sny a skutečnost**. Připravila sekce Historická Olomouc, hovoří PhDr. Milan Tichák.

9. října – o výsledcích archeologického a antropologického výzkumu při rekonstrukci olomouckého výstaviště FLORA (na místě někdejšího centrálního městského pohřebiště) promluví Mgr. Peter Kováčik, Ph. D., a spolupracovníci ARCHAIA Olomouc. Připravila sekce archeologická.

16. října – zamyšlení nad podílem našich židovských spoluobčanů na kulturním dění Olomouce v minulosti. Na pozvání sekce historické promluví PhDr. Tomáš Hrbek, místopředseda Židovské obce v Olomouci.

V pátek 18. října od 15 hodin na pravidelném setkání sekce pro dějiny lékařství promluví prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc., (Olomoucké špitály) a prof. MUDr. Evžen Weigl, CSc., (Historie imunologie).

23. října – přednáška **Literární činnost českých jezuitů (1556–1773)** – prozaická tvorba, osobnosti, žánry. Přednáší P. Mgr. Petr Havlíček SJ, akademická farnost Olomouc. Připravila sekce literárně historická.

30. října – připomínka života a činů významného starosty města Olomouce před rokem 1918 **Karla Brand-**

Stejně jako v předchozích měsících letošního roku bude opět patrně nejnavštěvovanější místností horní klubovna, nazývaná nyní sálem Radeckého. Na pozvání sekce historické se tam 10. dubna setkali příznivci novějších dějin s prof. PhDr. Milošem Traplem, CSc.

hubera (1846–1934). Hovoří Mgr. Ivan Puš, sekce historická.

6. listopadu – **Náboženské poměry v Olomouci na přelomu 16. a 17. století**. (Zatím neuskutečněná přednáška, sekcí historickou původně ohlášená na 24. dubna 2013). Promluví PaedDr. Zdeněk Kašpar ze Státního okresního archivu v Olomouci.

13. listopadu – pořad s hudebními ukázkami připravený společně sekcí hudební a literárně historickou na téma **Pavel Vejvanovský – velikán barokní hudby a jeho vztah k Olomouci**.

20. listopadu – archeologická sekce nás prostřednictvím Mgr. Petra Kováčika, Ph. D., a kolektivu ARCHAIA v Olomouci seznámí s výsledky archeologického výzkumu na staveništi nového nákupního centra „Šantovka“.

V sobotu 23. listopadu od 9 hodin proběhne přednáškové dopoledne k uctění **130. výročí vzniku VSMO**.

O okolnostech vzniku někdejšího Vlasteneckého spolku muzejního, osobnostech zakladatelů i jejich pokračovatelů a mnoha jiných historických skutečnostech promluví doc. PhDr. Milada Písková, PhDr. Milan Tichák, PaedDr. Tomáš Homola a další. Přesný program včas zveřejníme!

Ve středu 27. listopadu uvede sekce historická přednášku **o roce 1968** a jeho politických dozvucích na Olomoucku (před 45 lety i později). Promluví doc. PhDr. Karel Konečný, CSc., Katedra historie Filozofické fakulty UP.

Zájemcům o nejstarší historii, kterou už dokáže vyložit jen věda archeologická, předložili bilanci svých badatelských úspěchů za rok 2012 odborníci několika pracovišť ve velkém sále Václava III., kam je 23. ledna pozvala naše sekce archeologická.

4. prosince přijmeme pozvání naší sekce astrologické na pořad nazvaný **Astrologický Mikuláš** (a necháme se překvapit).

11. prosince – dá sekce literárně historická slovo své člence a zasloužilé pedagožce Mgr. Elišce Blažejové, která zavzpomíná na spisovatelku **Boženu Mrštíkovou** (1876–1958) a připomene tak 55. výročí jejího úmrtí.

V **pátek 13. prosince v 15 hodin** má schůzku sekce pro dějiny lékařství, kde promluví:

- prof. MUDr. Karel Indrák, DrSc. na téma **Olomoucká hematologická škola od roku 1946 do současnosti**;
- MUDr. Oto Košta, PhD.: **Praktické lékařství v minulosti, době současné a v budoucí perspektivě**.

18. prosince přijde opět ke slovu archeologická sekce s přednáškou Mgr. Richarda Zatloukala z Národního památkového ústavu Olomouc **o nejnovějších poznatcích ze zpracování archeologického výzkumu Dolního náměstí v Olomouci**.

Pozdrav našemu jubileu

„Ku cti a chvále“ letošního 130. výročí vzniku Vlasteneckého spolku muzejního a jeho olomouckého muzea připravila naše sekce hudební ve spolupráci se sekci literárně historickou koncert barokní hudby ve středu 17. dubna 2013 v sále Radeckého. Pěvecký sbor a kvarteto hudebníků dirigoval předseda sekce Ing. Ladislav Kunc.

Příspěvkem k oslavě jubilea bude v čase od 12. září do 27. října také

V Ý S T A V A,

kteřou připravilo Vlastivědné muzeum v Olomouci za přispění VSMO v I. poschodí hlavní budovy muzea na nám. Republiky 5, přístupná v běžných provozních hodinách (mimo pondělí).

POSTSKRIPTUM

Také po prázdninách bude samozřejmě pokračovat činnost našich odborných sekcí, pokud již jejich aktivity nebyly popsány ve výše uvedené nabídce pořadů.

Astrologická sekce, jejíž členové se snaží za pomoci přizvaných znalců přijít na kloub nevysvětleným záhadám, se schází v **domečku** ve dvoře muzea každou **lichou středu od 17 hodin** To znamená 11. a 25. 9., 2. a 16. 10. atd.

Fotografická sekce, nevelký kolektiv příznivců a tvůrců výtvarné fotografie navazující na dlouholetou tradici, mívá pravidelné schůzky tamtéž, ale každou **sudou středu v 16 hodin**, tedy 4. a 18. 9., 9. a 23. 10., 6. 11. atd.

Genealogická sekce sdružující zájemce o rodopis (ale i jiné pomocné vědy historické) se schází v našem „domečku“ tradičně každé **třetí úterý** v měsíci, které letos vychází na: 17. 9., 15. 10., 19. 11. a 17. 12. Začátek vždy v **15.45**.

Sekce kaktusářská má v programu kromě po léta zavedených kolektivních poznávacích akcí pravidelné schůzky vždy **první sobotu v měsíci** již od **8 hodin**, letos ještě 5. 10., 2. 11. a 7. 12. Poslední schůzka má rovněž z tradice zábavný ráz, ostatní vyplňují mj. odborné přednášky.

Numismatická sekce se stejně jako kaktusáři schází v Radeckého sále (horní klubovně) ke svým setkáním spojeným s odbornou přednáškou a malou burzou různých sbírkových předmětů každou **třetí sobotu** (letos tedy 21. 9., 19. 10., 16. 11. a 15. 12.) vždy v **8 hodin**.

Sekce ESPERANTO má vyhrazenou naši provozní místnost každý **pátek** od 16 do 18 hodin.

Přírodovědná sekce bude opět všem zájemců nabízet již osvědčené služby **houbařské poradny** až do konce sezóny **každé pondělí od 16 do 17.30** v místnosti VSMO.

Do konce roku se nezmění ani možnosti kontaktu s námi. **Pracovní dny** v naší místnosti (domečku) ve dvoře Vlastivědného muzea na náměstí Republiky zůstávají:

- **pondělí od 14 do 16 hodin**
(tajemnice Lucie Pospíšilová)
- **čtvrtek od 15 do 17 hodin**
(hospodářka Bohumila Kühnová).

V těchto dnech a hodinách je zde možno získat další informace, zakoupit některé naše publikace, ale také uplatnit připomínky, námítky i návrhy k naší činnosti, tedy i náměty do programu na příští rok, který opět vyjde tiskem v první den nového roku 2014.

Telefonický kontakt na číslo **585 515 135** je možný jen v uvedených provozních dnech a hodinách.